

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА
УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ
ГРАДА ПОЖАРЕВЦА
2015.- 2020.**

Садржај:

1. Увод	3
2. Правни оквир за унапређење положаја особа са инвалидитетом.....	4
2.1. Међународна правна регулатива	4
2.2. Национално законодавство	5
3. Институционални оквир за унапређење положаја ОСИ	6
3.1. Републички институционални механизми	6
3.2. Институционални оквир за унапређење положаја ОСИ у граду Пожаревцу	7
4. Методологија израде вАкционог плана	7
5. Профил града Пожаревца	8
6. Анализа стања особа са инвалидитетом у Пожаревцу	12
7. Циљеви акционог плана	17
8. Приоритети	18
9. SWOT анализа групе	22
10. Праћење ,извештавање и оцена реализације Акционог плана	23
11. Акциони план за унапређење особа са инвалидитетом 2015.-2020.	24

1. УВОД

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца је стратешки документ који повезује конкретне мере и акције које треба предузети да би се на одговарајући начин одговорило на потребе и права особа са инвалидитетом у локалној заједници.

Локални план се заснива на потребама особа са инвалидитетом и садржи начине најрационалнијег коришћења постојећих ресурса у циљу њихове пуне интеграције у локалну заједницу. У њему су идентификоване потребе ОСИ, постојећи ресурси, опис решења, мера и корака које треба предузети, временски рокови за реализацију дефинисаних активности, субјекти одговорни за спровођење мера и извори финансирања. Садржи јасне циљеве – конкретно мерљиве и реалне, методе, временски оквир и расподелу одговорности.

Особама са инвалидитетом и организацијама које заступају њихова права и интересе даје активну улогу у иницирању и унапређењу постојећих и стварању нових услова за њихово равноправно учешће у свим областима живота заједнице, засновану на партнерству са институцијама власти и осталим заинтересованим странама.

Термин “особа са инвалидитетом” је по дефиницији особа са урођеном или стеченом физичком, сензорном, интелектуалном или емоционалном умањеном способношћу која услед друштвених или других препрека нема могућност или има смањење могућности да се укључи у активности друштва на истом нивоу са другима, без обзира на то да ли може да остварује поменуте активности уз потребу техничких помагала или уз службе подршке. Ова дефиниција је у складу са универзалном дефиницијом у Конвенцији УН о правима особа са инвалидитетом.

Локални акциони план се заснива на Агенди 22. Агенда 22. је шведски концепт (метод) који омогућава примену 22 стандарда правила УН-а о интеграцији ОСИ у локалну заједницу. Овај метод коришћен је у 24 општине на Балкану у периоду од 2007. До 2009. Године у поступку доношења и примене локалних планова у области инвалидности.

При одабиру приоритетних циљних група којима ће се бавити Локални акциони план града Пожаревца, пошло се од анализе републичких стратегија у области социјалне заштите. Стратегија за смањење сиромаштва Републике Србије, Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији и Акциони план за спровођење Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период 2013.-2015. Године и заједно су полазна основа за овај акциони план.

2. Правни оквир за унапређење особа са инвалидитетом

2.1 Међународна правна регулатива

- Универзална декларација УН о људским правима (1948); -
- Стандардна правила ОУН-а за унапређење положаја ОСИ (1993.) и Агенда 22;
- Међународна конвенција о правима ОСИ;
- Миленијумски развојни циљеви (2002);
- Европска социјална повеља;
- Конвенција УН о правима детета (1989);
- Препорука ЕУ о кохерентној политици за ОСИ;
- Акциони план Савета Европе за промоцију права и пуног учествовања у друштву особа са инвалидитетом;
- Светска декларација о образовању

Стандардна правила за изједначавање могућности које се пружају особама са инвалидитетом Генерална скупштина УН крајем 1993. године усвојила је Стандардна правила за изједначавање могућности које се пружају особама са инвалидитетом. Постоје 22 Стандардна правила УН и она се састоје од тачака које се односе на обавезе држава, смерница политике за особе са инвалидитетом и предлога за конкретно деловање. Тачке из СПУН-а су: повећање свесности, медицинска нега, рехабилитација, сервиси, подршке, приступачности, образовања, запошљавања, чувања дохотка и социјална сигурност, породични животи лични интегритет, култура, рекреација и спорт, вера, информације и истраживања, креирање политике и планирање, законодавство, економска политика, координација рада, организације особа са инвалидитетом, обука особља, праћење и евалуација, техничка, економска сарадња и међународна сарадња.

Права детета у међународним документима

Конвенција о правима детета

Права детета на међународном плану препозната су у бројним међународним документима од којих је најзначајнија Конвенција Уједињених нација о правима детета из 1989.године.Државе уговорнице се обавезују да ће поштовати и обезбеђивати права утврђена Конвенцијом, сваком детету који се налази под њиховом јурисдикцијом, без икакве дискриминације и без обзира на расу, боју коже, пол, језик вероисповест, политичко и друго уверење, национално, етничко или социјално порекло, имовинско стање, сметње у развоју или други статус детета, његовог родитеља или законског старатеља. Државе уговорнице се обавезују да ће предузети све мере како би се обезбедила заштита детета од свих облика дискриминације или кажњавања заснованог на статусу, активностима, израженом мишљењу или уверењу дететових родитеља, законских старатеља или чланова њихове породице.

Деца са сметња у развоју и инвалидитетом

Дете са сметњама у развоју и инвалидитетом треба да ужива пун и квалитетан живот у условима који обезбеђују достојанство, унапређују самопоуздање и олакшавају његово активно учешће у животу заједнице. Помоћ која се пружа детету са сметњама у развоју биће, увек када је то могуће, бесплатна и биће осмишљена тако да обезбеди детету делотворан приступ и стицање образовања, обуке,

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015. – 2020.

здравствене заштите, услуга рехабилитације, припрему за запошљавање и могућности рекреације на начин који води постизању највише могуће социјалне интеграције и индивидуалног развоја детета, укључујући и његов културни и духовни развој.

(Конвенција о правима детета, члан 23)

Конвенција о правима особа са инвалидитетом

Генерална скупштина Уједињених нација усвојила је 13.децембра 2006. Године Конвенцију о правима особа са инвалидитетом (КПОСИ) .Овој Конвенцији је приступила и Република Србија 2009.године.Конвенција промовише ,штити и гарантује пуно и ефикасно уживање свих људских права и основних слобода особа са инвалидитетом и поштовање њиховог достојанства.

2.2 Национално законодавство

Стратегија за смањење сиромаштва (2003) подразумева ефикасну примену постојећих и дефинисање нових програма , мера и активности директно усмерених на најсиромашније и социјално угрожене групе и то посебно у најмање развијеним подручјима (деца, стари, особе са инвалидитетом , избеглице и интерно расељења лица Роми, рурално сиромашно становништво и необразовани)

Стратегија за унапређење положаја особа са инвалидитетом Усвојена је од стране Владе Републике Србије 2006.године Заснована је на принципима који су у складу са НПА за децу.Стартешки циљ који овај докуменат поставља јесте унапређење особа са инвалидитетом до позиције равноправних грађана који уживају сва права и одговорности.Промовише социјални приступ (модел) инвалидности , према коме се проблеми које особе са инвалидитетом имају схватају као социјално дефинисан Стратегијама се трасирају путеви за унапређење друштвених система.Јасни стратешки правци и циљеви јесу смернице за промене закона,као и у начину функционисања јавних служби.

Циљ који се ближе односи на децу са сметњама у развоју је : ***Посебно оснажити породице особа са сметњама у развоју и инвалидитетом кроз систем пружања адекватне подршке одговарајућих сервиса и служби које помажу њихову интеграцију у заједницу.***

Стратегија развоја социјалне заштите Основни циљ реформе система социјалне заштите јесте Развијање интегралне социјалне заштите у којој социјални актери на најефикаснији начин користе постојеће и развијају нове ресурсе путем доступних, квалитетних и разноврсних услуга , ради очувања и побољшања квалитета живота рањивих и маргинализованих појединаца и група , оспособљавања за продуктиван живот у заједници и предупређења зависности од социјалних служби.Као посебни циљ ове стратегије дефинисано је развијање мреже услуга у заједници за различите циљне групе , укључујући и децу са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом 2007-2015Задатак документа Стратегије и акционог плана је да се дефинишу циљеви, мере и активности које ће допринети да се социјални модел и приступ заснован на људским правима угради у мере које утичу на питања положаја особа са инвалидитетом. Стратешки циљ који овај документ поставља је унапређење положаја особа са инвалидитетом до позиције равноправних грађана који уживају сва права и одговорности.

Национални план акције за децу У фебруару 2004.године Савет за права детета Владе Србије донео је Национални план акције за децу (НПА) , који представља стратешки докуменат Владе Републике Србије у коме се дефинише општа политика земље према деци до 2015.године.Приоритети деловања ради унапређења положаја деце, дефинисани у НПА , јесу: смањење сиромаштва деце, квалитетно образовање за сву децу, боље здравље за сву децу, унапређење положаја и права деце са сметњама у развоју , заштита права деце без родитељског старања , заштита деце од злостављања, занемаривања, искоришћавања и насиља, јачање капацитета земље за решавање проблема деце.

Акциони план за спровођење стратегије за унапређење положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2013. до 2015. године којим се издвајају исти општи и посебни циљеви утврђени Стратегијом ,али се прецизирају поједине мере и активности које је потребно спровести у последњем двогодишњем периоду имплементације Стратегије. Највећи број мера и активности овим акционим планом су дугорочне и континуиране, те превазилазе временски оквир на који је пројектован сам Акциони план . Такође, оређене мере представљају само почетне активности или активности које прерастају у систем или непрекидан процес. Ова чињеница указује и на кључну улогу мултисекторског и мултидисциплинарног приступа у политици мера које утичу на положај особа са инвалидитетом , са померањем тежишта са дугорочне зависности и пасивне улоге ка активирању потенцијала и изградњи капацитета особа са инвалидитетом и целе заједнице , у правцу стварања могућности да особе са инвалидитетом постану активни и продуктивни чланови друштва.

Устав Републике Србије , са највишим правним актом једне земље , јемче се људска и мањинска права и као таква, непосредно се примењују. Држава јемчи равноправност жена и мушкараца и развија политику једнаких могућности.

3. Институционални оквир за унапређење положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији

3.1 Републички институционални механизми

Институционални механизми који у Републици Србији спроводе и надгледају процес унапређења положаја особа са инвалидитетом су:

- ☒ Заштитник грађана (закон је донет 2005. године; заменица за родну равноправност, права детета и права особа са инвалидитетом је именована 2008. год.);
- ☒ Сектор за заштиту особа са инвалидитетом у оквиру Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања;
- ☒ Усвајањем Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом ("Службени гласник РС", број 33/06), оснивање локалних механизма за спровођење процеса унапређења положаја особа са инвалидитетом постало је обавеза локалних самоуправа.

3.2 Институционални оквир за унапређење положаја особа са инвалидитетом у граду Пожаревцу

У Пожаревцу је Савет за социјалну политику који је образован 28.06.2013.године. На основу чл. 32. и 39. Статута града Пожаревца (Службени гласник града Пожаревца, бр.4/13-пречишћен текст), Скупштина града Пожаревца донела је Решење о образовању Савета у чији састав су именовани одборници и одборнице из Скупштине града који је овлашћен да:

- Подстиче, унапређује и предлаже мере и утврђује приоритете у области социјалне заштите
- Иницирање развојних планова
- Прати остваривање планова социјалне политике
- Даје мишљење о предлозима одлука и других прописа које доноси Скупштина града
- Предлаже мере и активности које су у функцији социјалне политике и остваривања једнаких могућности у оквиру надлежности града.

Савет има 9 чланова/ица из редова одборника/ца, грађана/ки, организација и удружења.

Председника/цу и чланове/це Савета бира Скупштина на период од четири (4) године, на предлог одборничких група.

Начин рада Савета ближе се уређује Пословником о раду.

4. Методологија израде Акционог плана

У процесу израде Акционог плана примењен је партиципативни метод, заступљен у свим фазама процеса. Решењем Градског већа бр 01-06-4/2015-12 Од 19. јануара 2015. године формиран је Радни тим који има задатак да у сарадњи са Саветом за социјалну политику изради Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом територије града Пожаревца 2015.-2020. године.

Прикупљање података обављено је уз подршку локалних партнера-институција, организација и удружења са територије града Пожаревца.

У сарадњи чланова/ца Радног тима који су представници и представнице јавних институција и установа извршена је ситуациона анализа, као и идентификација приоритетних стратешких области. Дефинисани су циљеви и активности, све у складу са правним оквиром за област унапређење положаја особа са инвалидитетом, а нарочито са стратешким правцима дефинисаним у Националној стратегији за положаја особа са инвалидитетом, као и са надлежностима локалне самоуправе.

Као извори података коришћени су званични подаци Републичког завода за статистику, Националне службе за запошљавање, Школске управе у Пожаревцу, Завода за јавно здравље у Пожаревцу, Дома здравља Пожаревац, Центра за социјални рад, као и документација градске управе.

Учесници у процесу израде Акционог плана:

Радни тим за израду Локалног акционог плана за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца:

1. Александра Ђорђевић, дипл.економиста, Одељење за привреду, локални економски развој и заштиту животне средине, председник
2. Бранка Берић, НВО, члан
3. Викторија Миловановић, НВО, члан
4. Радмила Стјеповић, Центар за Социјални рад Пожаревац, члан
5. Јасмина Турудић, Центар за дневни боравак деце и омладине са сметњама у развоју, члан

6. Невенка Гајић, Друштво за помоћ особама са L Down синдромом , члан
7. Милан Ранковић, Друштво за помоћ МНРЛ и аутистичним лицима, члан

У радној групи Савета, формиранесу следеће области, односно **Специфични циљеви:**

I Питање положаја особа са инвалидитетом уградити у опште развојне планове уз изградњу институционалног оквира и операционализацију мултисекторске и мултиресорне сарадње на активностима планирања и праћења политика у овој области;;

II Развити ефикасну правну заштиту, уз развијене и спроведене планове превенције и спречавања дискриминације особа са инвалидитетом, као и планове сензибилизације друштва по питањима инвалидности

III Социјалне, здравствене и друге услуге базиране на правима и потребама корисника начинити доступним, у складу са савременим међународно–прихваћеним методама процене инвалидности и потреба;

IV Развити политике мера и применити програме, нарочито у областима образовања, запошљавања, рада и становања, који особама са инвалидитетом пружају једнаке могућности и подстичу самосталност, лични развој и активан живот у свим областима;

V Особама са инвалидитетом осигурати приступ изграђеном окружењу, приступачном превозу, информацијама, комуникацијама и услугама намењеним јавности, а кроз развој и спровођење плана уклањања баријера и изградње приступачних објеката и услуга;

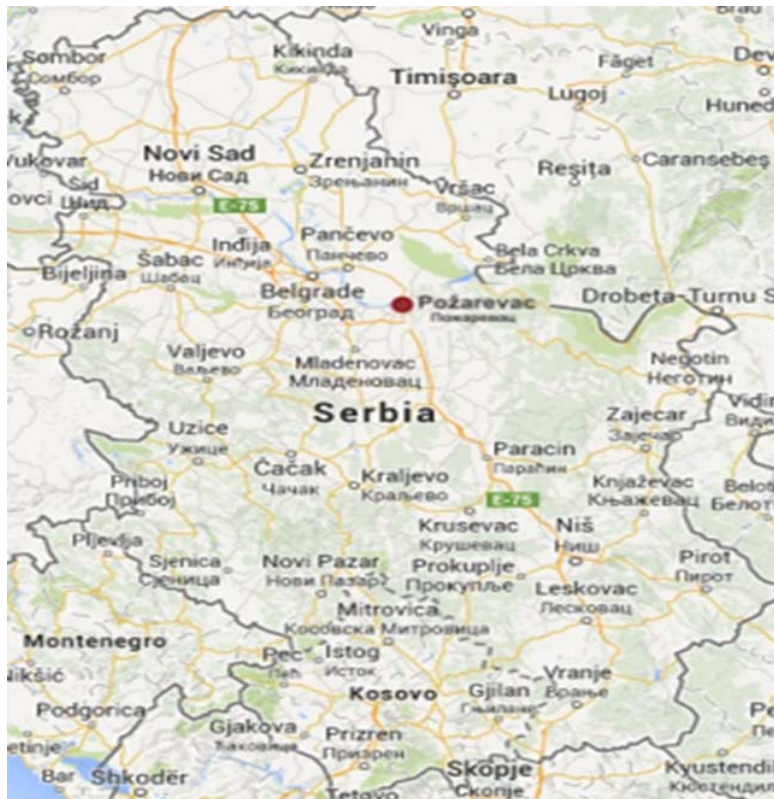
VI Осигурати особама са инвалидитетом адекватан стандард живљења и социјалну сигурност

5. ПРОФИЛ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Територија града Пожаревца простире се на површини од 481 км², у 25 сеоских и 2 градска насеља (Пожаревац и велики енергетски центар Костолац). Град је како привредни и културни, тако и административни центар и седиште Браничевског округа, а територијално се додирује са градом Смедеревом (дужина границе 30км), општинама Велико Градиште (17км), Мало Црниће (17 км), Жабари (4 км) и са општинама Ковин и Бела Црква на северу.

Географски положај, локација и природни фактори, допринели су да територија града Пожаревца буде увек атрактивна за насељавање становништва.

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015. – 2020.

Удаљеност Града од већих градова у окружењу:

Град	Популација	Удаљеност
Београд	2.000.000	82 км
Подгорица	250.000	500 км
Ниш	300.000	195 км
Нови Сад	300.000	165 км
Сарајево	600.000	380 км

Кључне карактеристике демографске слике града Пожаревца :

- По попису из 2011.године у граду Пожаревцу , на површини од 481 км² живи 75.334 становника , тако да је просечна густина насељености 156,6 становника /км²
- У градском подручју живи 71,3 % укупног становништва , а 28,7 % у приградском подручју ;драстичне је разлика у насељености територије града и села, што одсликава однос насељености између најбројније градске месне заједнице Бурјан у којој живи 7700 становника и сеоске месне заједнице Набрђе, која је удаљена од центра града око 9,5 км, у којој живи само 367 становника
- Од укупног броја становника , 91,3 % чини српско становништво. Поред српског становништва на подручју града Пожаревца живе и :Албанци, Бошњаци, Буњевци, Бугари, Власи, Југословени, Мађари, Македонци, Муслимани, Немци, Роми, Румуни, Руси, Русини, Словаци, Словенци, Украјинци, Хрвати и Црногорци.

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожареваца 2015. – 2020.

- Према попису из 2011. Године просечна старост становника Пожареваца је била 42,75 година (41,5 мушкарци, 44 жене)
- Стопа наталитета је 9,44
- Стопа опште смртности има средње вредности 14,89
- Од укупног броја пунолетно становништво броји 61.093 Док је предшколске деце било 14.241
- Према активности 29.909 лица се убрајају у активно становништво.

Елементи анализе стања

Пожаревац се налази у североисточном делу Србије, представља административни, привредни и културни центар Браничевског округа. Покрива 481 км² и према Попису из 2011. године има 75.334 становника, који живе граду Пожаревцу, Грдаској општини Костолац и у 25 насеља.

Површина (у км ²)	481
Број насеља	27
Становништво- процена средином године	74.713
Густина насељености (број становника по км ²)	156,6
Стопа живорођених	9,4
Стопа умрлих	14,6
Стопа природног прираштаја	-5,21
Очекивано трајање живота при живорођењу (просек година)	76,12 Ж и 70,4 М
Просечна старост (у годинама)	41,6
Индекс старења (60+ год. /0–19 год.)	115,33

Табела бр.1

Извор РСЗ – Процена становништва 30.06.2013. и Витални догађаји 2013.

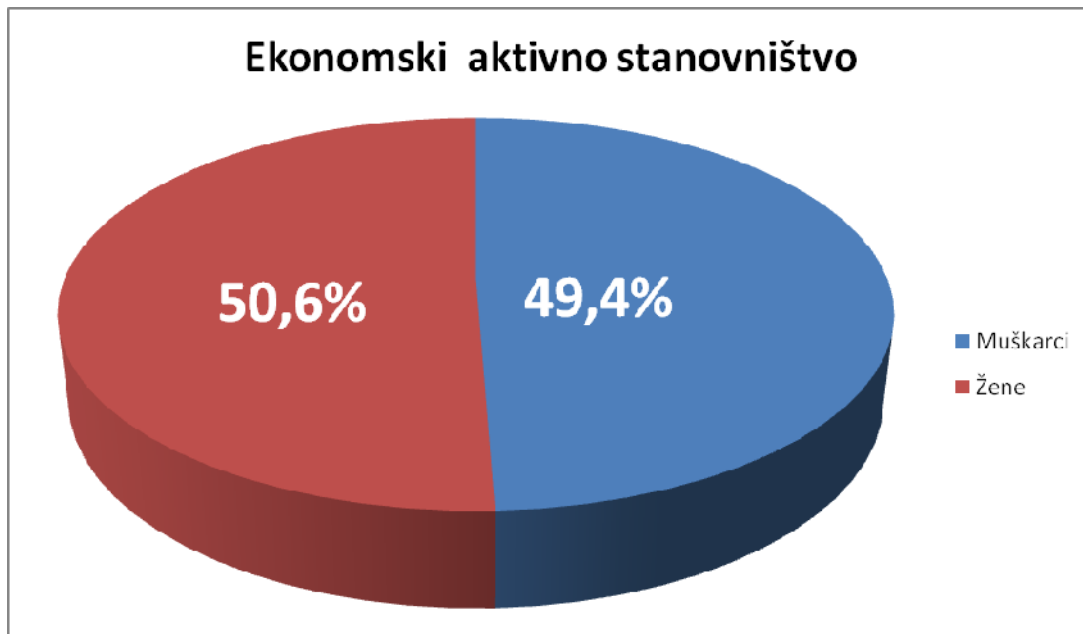
Демографија

	2002		2011	
	Мушки	Женски	Мушки	Женски
Деца узраста до 5 година (предшколски узраст)	1.898	1.894	1.814	1.697
Деца узраста од 7- 14 година (узраст основне школе)	4.293	4.378	4.080	3.983
Становништво Млади (15- 29 година) година старости(узраст средње школе)	7.516	7.483	6.974	6.893
Радни контингент становништва (15- 64 г.)	29.253	32.344	25.388	26.007
Укупан број становника	74.902		75.334	

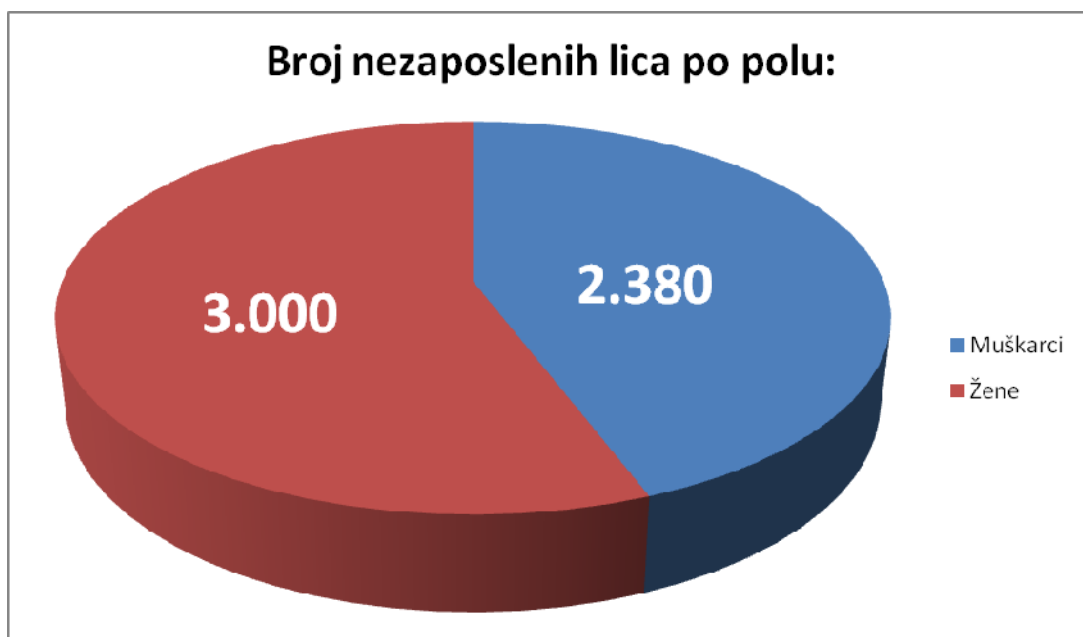
Табела бр.2

Незапосленост / Запосленост

Укупан број економски активног становништва је 51.395 од којих је 26.007 (50,60 %) жена и 25.388 мушкараца односно 49,40%.

Графикон 1 - ЕКОНОМСКИ АКТИВНО СТАНОВНИШТВО ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Графикон 2 – НЕЗАПОСЛЕНО СТАНОВНИШТВО ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015. – 2020.

Укупан број лица која траже посао је 5.380, од тога је 3.000 жена а 2.380 мушкараца.

Подаци о избеглим, прогнаним и ИРЛ на територији града Пожаревца

Подаци УНХЦР-а , Комесаријата за избеглице и Канцеларије за помоћ мигрантима Пожаревац

-Извори података су званични пописи и регистрације које је организовао Комесаријат за избеглице и УНХЦР

-ЕвиднецијаКанцеларије за помоћ мигрантима Пожаревац

Пописи по годинама УНХЦР и Комесаријата за избеглице

Избеглице попис 1996		Избеглице попис 2001		Избеглице попис 2204/05		ИРЛ	
Избеглице и ратом угрожена лица	Остала пописана лица	Избеглице	Ратом угрожена лица	2004	На дан 22/08/2208	2000	На дан 25/08/2208
22085	3667	24847	3423	7942	6144	5931	6877
25752		28270		7942	6144	5931	6877

6. АНАЛИЗА СТАЊА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Ситуациона анализа

Несумњиво је да ова популација спада у најсиромашније и најмаргинализоване друштвене групе. Идентификовали смо да главни разлог непостојања комплетне евиденције о броју, карактеристикама и потребама особа са инвалидитетом лежи у недостатку јасних интеграција за формирање базе података. Парцијалне податке о особама са инвалидитетом поседују установе медицинске и социјалне заштите, национална служба за запошљавање , ПИО и невладине организације. Међу њима није успостављено информационо умрежавање , што је основна препрека за обједињавање и комплетирање података.

Потребе ОСИ које су идентификоване задовољавају се на различитим нивоима. Институционални смештај ОСИ и школовање особа са телесним инвалидетом се врши на регионалном или републичком нивоу. Услуге из области социјалне заштите које се задовољавају на локалном нивоу углавном спроводи Центар за социјални рад града Пожаревац и невладине организације или установе чија примарна делатност јесте брига о особама са инвалидитетом. Програме намењене искључиво особама са инвалидитетом, углавном на пољу организовања друштвених активности и културно спортских манифестација имају невладине организације.

У граду Пожаревцу постоје услови за квалитетнији живот особа са инвалидитетом који се адекватно не користе. Према чл. 51 Статута града Пожаревац („Сл. гласник општине Пожаревац“, бр. 5/05), општина доноси програме и спроводи пројекте развоја градске општине и стара се о унапређењу општег оквира за привређивање у граду. Статут, такође, предвиђа да Град помаже развој различитих облика самопомоћи и солидарности са лицима са посебним потребама, као и са лицима која су

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015. – 2020.

суштински у неједнаком положају са осталим грађанима и подстиче активности и пружа помоћ организацијама инвалида и другим социјално хуманитарним организацијама на свом подручју.

Као значајан допринос бољем информисању грађана са инвалидитетом и лакшем остваривању њихових права, а у сарадњи са Дирекцијом за изградњу допринос града Пожаревца ка лакшем остваривању права ОСИ јесте прилаз пешачким прелазима .У циљу отклањања архитектонских баријера рампу за инвалиде имају следеће установе: Зграда Поште, Дом здравља, Општа болница – зграда неурологије и Центар за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју.

Центар за дневни боравак је организациона јединица Центра за социјални рад у Пожаревцу, и представља облик социјалне заштите који је од посебног интереса за Град Пожаревац и Браничевски округ. Специфичност Центра као социјалне установе огледа се у томе, што обухвата више врста инвалидитета и има организован дневни третман.

Услуге дневног боравка омогућавају деци и одраслима да остану у заједници и тако избегну смештај у институције. Услугом се обезбеђују структуриране активности усмерене на развоју практичних вештина за свакодневни живот које у највећој мери омогућавају самосталност и развој и одржавање социјалних, психолошких и физичких функција. Корисницима ова услуга пружа позитивно и конструктивно искуство боравка изван породице. У исто време неговатељима унутар породице се обезбеђује слободно време за бављење другим активностима. Дневни боравак пружа безбедно окружење са надзором које је важно за даље осамостаљивање једног дела корисника. Сви корисници се подстичу да активно учествују у програмима дневног збрињавања у складу са својим способностима.

Социјалне, едукативне, здравствене и услуге подршке се пружају особама којима је потребна помоћ и надзор, али не и интензиван здравствени надзор, рехабилитационе услуге или стална помоћ у активностима свакодневног живота.

Основна делатност Центра је обезбеђивање одговарајућих облика васпитања, образовања и оспособљавања за рад и радне активности у складу са психичким и физичким способностима корисника, њиховим склоностима и испољеном интересу; рад на ублажавању или отклањању последица у њиховом развоју; радно ангажовање под посебним условима у складу са њиховим способностима за рад; и дневно збрињавање, исхрана, здравствена заштита, културно-забавне и друге рекреативне активности. Основни циљеви и задаци Центра, полазећи од његове васпитно образовне и социјалне функције обухватају све оне облике и садржаје, који треба да омогуће: да сваком појединцу-кориснику, који је због свог хендикепа лишен могућности да се правилно развија, васпитава, образује и радно оспособљава, помогне да што пре ублажи или коригује свој инвалидитет, колико је то могуће и да се максимално социјализује и интегрише у ширу средину у складу са својим могућностима, способностима и реалним потребама; да заштитом обухвате што већи број корисника из популације деце и омладине ометене у развоју са територије града Пожаревца и околних места која гравитирају према Пожаревцу; да се стално ради на изналажењу адекватних и нових облика третмана на унапређењу организације, концепције и методологије рада.

У граду Пожаревцу је регистровано укупно 8 невладиних организација које се баве питањима особа са инвалидитетом: Међуопштинска организација савеза слепих и слабовидих, Међуопштинско удружење глувих и наглувих, Друштво за церебралну и дечију парализу, Друштво за помоћ

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожареваца 2015. – 2020.

недовољно развијеним и аутистичним лицима, Савез инвалида рада, Међуопштинско удружење цивилних инвалида рата, Удружење за неговање здравих стилова живота Веритас, Међуопштинско удружење за помоћ особама оболелим од Л-Даун синдрома

Према подацима преузетим из књиге „Инвалидитет“ Републичког завода за статистику, и добијеним резултатима након Пописа становништва, домаћинства и станова 2011.год., удео особа са инвалидитетом у укупном становништву у општини Пожаревац је од 8 до 8,99%. Град Пожаревац од укупног броја становника 75334 има 6090 особа са инвалидитетом и 1423 особа чији је статус инвалидитета непознат.

Исти извор наводи и следеће статистичке податке о броју становништва према статусу инвалидитета, старости, полу.

Град Пожаревац- Особе са инвалидитетом *

Године старости	Особе са инвалидитетом Укупан број	Особе са инвалидитетом мушког пола	Особе са инвалидитетом женског пола
Испод 15	88	41	47
15-19	45	25	20
20-29	102	59	43
30-49	504	275	229
50-59	1016	483	533
60-64	700	313	387
65 и више	3635	1225	2410
СВЕГА	6090	2421	3669

*“ У колони Особе с инвалидитетом исказан је укупан број лица за која је као одговор на питање о макар једном проблему (вид , слух, ход, памћење/концентрација, самосталност, комуникација) обележен модалитет „(да) има много потешкоћа“ или „(да) потпуно је онемогућено“.

** Извор Републички завод за статистику

Град Пожаревац- Особе чији је статус инвалидитета непознат* *

Године старости	Особе са инвалидитетом непознат статус Укупан број	Особе са инвалидитетом- непознат статус мушког пола	Особе са инвалидитетом непознат статус женског пола
Испод 15	279	136	143
15-19	65	35	30
20-29	157	74	83
30-49	353	191	162
50-59	247	125	122

**Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града
Пожаревца 2015. – 2020.**

60-64	130	61	69
65 и више	192	78	114
СВЕГА	1423	700	723

***“У колони Особе чији је статус инвалидитета непознат исказан је податак о укупном броју лица која нису желела да одговоре на питања о функционисању и социјалној интегрисаности или пописивач није обележио ниједан од понуђених одговора“

** Извор Републички завод за статистику

Град Пожаревац- особе са инвалидитетом према врсти проблема

Године старости	Проблем са видом	Проблем са слухом	Проблем са ходањем/пењањем уз степенице	Проблем са памћењем/концентрацијом	Проблем Са Самошћу	Проблем са комуникацијом
Испод 15	32	22	30	28	33	45
15-19	18	5	14	14	13	16
20-29	35	18	32	25	22	31
30-49	192	89	225	82	58	88
50-59	453	198	529	137	69	61
60-64	270	165	432	93	67	38
65 и више	1539	1105	2352	692	556	311
СВЕГА	2539	1602	3614	1071	818	590

* Извор Републички завод за статистику

Подаци Тима за спровођење акционог плана , који су прибављени од заинтересованих страна :

Р.Б.	ГРУПЕ ОСИ ПО ГРУПАМА	Број
1.	Глуве особе и наглуве особе	1602
2.	Оболели од мултипле склерозе	
3.	Церебрална и дечија парализа	280
4.	Слепе и слабовиде особе	2539

**Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града
Пожаревца 2015. – 2020.**

5.	Ментално недовољно развијене особе	210
6.	Мишићна дистрофија	27
7.	Особе са параплегијом и квадриплегијом	
8.	Инвалиди рада	
9.	Ратни војни инвалиди	83
10.	Цивилни инвалиди рата	42
11.	Особе оболеле од Л-Дауновог синдрома	15

Особе са инвалидитетом које корист услуге Центра за социјални рад (по извештају из 2011.)

Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	56	53	109
Млади	46	36	82
Одрасли	236	209	448
Старији	93	247	340
УКУПНО	434	545	979

Центар за социјални рад евидентира кориснике и има податке о броју корисника који су разврстани у детињству – категорисани као особе са инвалидитетом чија инвалидност је настала рођењем, болешћу, различитим повредама. Одељење градског центра за социјални рад располаже подацима о броју корисника социјалне услуге, туђе неге и помоћи, чији број је 400. Од овог броја број деце до 18 година обухваћено је правом на туђу негу и помоћ 51 корисник, број деце обухваћен правом на увећану туђу негу и помоћ 44 (подаци из извештаја ЦСР за 2014.год.) особа које имају преко 18 година са правом на туђу негу и помоћ је 95 корисника, на увећани додатак 88, и пензионера који имају право на увећан додатак на туђу негу и помоћ је 122 корисника (евиденција пензионера који остварују туђу негу и помоћ не постоји у ЦСР јер они не остварују то право преко Центра већ преко Фонда ПИО). Укупан број корисника туђе неге и помоћи је 146, а са увећаним додатком 264 корисника. Слепих на евиденцији је 36, са телесним инвалидитетом 327 корисника, док одраслих као недовољно ментално развијених има 37 преко ЦСР. Број корисника туђе неге и помоћи остварене преко ПИО је 22 корисника. Може се закључити да је велики број особа са

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015. – 2020.

инвалидитетом обухваћено социјалном заштитом, али исто тако да на основу проведених истраживања које спроводе Центар за социјални рад и удружења особа са инвалидитетом велики број особа са инвалидитетом живи на крајњој граници сиромаштва, многи су упућени само на свој дом, своје двориште, своју породицу те нису ни препознати као особе са инвалидитетом. Овај акциони план је направљен према актуелним подацима и приоритетима дефинисаним у времену његовог доношења, али је у његовој реализацији могуће мењати поједине сегменте прилагођавајући га по потребама грађана.

Број пензионера у граду Пожаревцу :

Година	Инвалидска	Старосна	Породична	УКУПНО
2010	3.446	9.176	3.840	16.462
2011	3.349	9.365	3.799	16.513
2012	3.324	9.777	3.827	16.928
2013	3.234	10.221	3.749	17.204

Извор: Одељење за статистику Републичког фонда за пензиско и инвалидско осигурање запослених

Општи преглед

Према проценама СЗО 10% становништва има неки вид инвалидитета. Пошто је веома мали број ових особа укључен у редовне активности друштвене заједнице тј. да је видљив, може се доћи до закључка да је њихов положај изразито лош. Један од основних недостатака је непостојање свеобухватне базе података о ОСИ, на основу које би се утврдиле њихове потребе, као и креирале мере за задовољавање тих потреба. Поред Центра за социјални рад, Фонда ПИО који поседују податке о особама које користе права из области социјалне и дјечје заштите, пензијско нвалидског осигурања, као и Интерресорна комисија, као и Дом здравља Пожаревац и Болнички центра "Пожаревац", затим организације ОСИ које такође имају ограничене базе података о свом чланству. Особе са инвалидитетом су једна од најсиромашнијих категорија становништва, што је потврдило истраживање за стратегију за смањење сиромаштва. Економски положај ових особа је лош због укупне маргинализације и немогућности да на одговарајући начин приступе, због разних психо-социјалних и физичких баријера, неопходним друштвеним садржајима као што су: лечење, образовање, запошљавање, културни, спортски и укупни друштвени живот. Ту су и ванредни трошкови који оптерећују кућни буџет, јер неретко ОСИ сами плаћају изузетно скупе лекове из иностранства који се не могу рефундирати, затим ортопедска помагала, наочаре, слушне апарате, протезе, разнелонгете и стручне третмане.

7. Циљеви Акционог плана

Општи циљ дефинисан Акционим планом 2015.-2020. годину је унапређење положаја особа са инвалидитетом до позиције равноправних грађана који уживају сва права и одговорности на територији града Пожаревца.

Општи циљеви плана

1. Побољшати положај ОСИ у граду Пожаревцу

2. Укључити ОСИ у све области друштвеног живота
3. Заштита права ОСИ
4. Обезбедити социјалне, здравствене и друге услуге особама са инвалидитетом
5. Осигурати приступ њиховом животном окружењу
6. Сензибилисати друштво за проблеме са којима се особе са инвалидитетом суочавају у нашој локалној заједници

Допринос развоја локалне заједнице кроз имплементацију Старегије социјалне заштите ће допринети имплементацији националне и локалне стратегије социјалне заштите које утичу на процес реформе и децентрализације социјалне заштите. Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом је осмишљен са циљем побољшања живота угрожених категорија најпре деце а потом одраслих и старијих особа са инвалидитетом.

Принципи на којима се заснива Локални акциони план

Искљученост и сиромаштво су у уској узрочно последичној вези. Осим сиромаштва на искљученост особа са инвалидитетом утичу баријере у њиховом окружењу: архитектонске, комуникационе и психолошке. И у нашој средини су у односу према ОСИ доминантни изолација, сажалење и добротинства. Овај докуменат базира се на принципима:

1. **Поштовање људских права** - Особе са инвалидитетом имају слободу утицаја на одлуке и избор који утиче на њихове животе.
2. **Забрана дискриминације**- Борба против дискриминације и маргинализације - повећање једнаких могућности за особе са инвалидитетом кроз обезбеђивање приступа основним правима, услугама и ресурсима.
3. **Афирмативна акција**;
4. **Поштовање различитости** - Признавање и пружање подршке различитости - знање и животно искуство, као и допринос који особе са инвалидитетом могу да дају друштву, треба да буду признати и вредновани
5. **Социјална интеграција** – Веће учешће и социјална укљученост – програми, услуге и објекти треба да буду на располагању особама са инвалидитетом и потпуно приступачни.
6. **Једнаке могућности** – Особе са инвалидитетом имају иста права као и остали грађани и стога морају имати и једнаке могућности да та права и оставре (учешће у друштвеном животу , културном ,економском и политичком животу заједнице, као и приступ свим структурама , процесима и ресурсима како би се наведене могућности и оствариле)
7. **Приступачност** – Изградња приступачности друштва уклањањем баријера – решавање питања приступачности и мобилности у контексту једнаких могућности и права на учешће.

8. ПРИОРИТЕТИ

Подизање свести

Један од веома битних разлога за овако лош положај ОСИ је недовољно развијена свест о њихвим правима, потребама и могућностима, како у укупном друштвеном окружењу тако и код самих ОСИ. У друштву је ниво свести о могућностима ОСИ изразито низак. Разлог за то су ставови овог приступа

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015. – 2020.

који истиче неспособност ОСИ, њихову зависност од других људи, а као једино решење положаја ОСИ види у социјалним давањима и смештају у затворене институције. Највећи број ОСИ је окован предрасудама од стране околине, као и комплексима који су последица увржених ставова да су ОСИ неспособне за самосталан рад и живот, па су они углавном затворени у својим становима и кућама и нити покушавају, нити имају довољно подршке да покушају да постану активни чланови друштва. Овакву ситуацију појачава недостатак ресурса заједнице за ОСИ као што су: сервиси подршке, приступачна околина, приступачне информације, адекватна помагала ... За то је неопходно веће ангажовање свих друштвених актера у општини како би се остварила основна људска права ОСИ

Сервиси подршке

Живот ОСИ углавном се састоји у задовољавању основних потреба, хигијена, чување и нега, док се радни и креативни ангажмани свODE на скромне појединачне активности. Још увек нису обезбеђене службе подршке како би се повећао ниво самосталности у свакодневном животу (персонална асистенција, не постоји прилагођен превоз за особе са инвалидитетом). Не постоје информације на Брајевом писму. Такође немамо примера да се у Пожаревцу користе пси водичи за особе са оштећењем вида или пси помагачи за особе самоторичким сметњама.

Да би се избегло стварање низа непотпуних и испрекиданих услуга потребно је обезбедити континуитет у услугама за време трајања потребе, посебно онда када се решавају развојне и дугорочне потребе. Социјалне услуге треба да обухвате целокупни животни циклус од раног детињства до зрелости, од периода образовања до запошљавања, од запошљавања до пензије. На прелазима из једног кључног периода у други може се појавити потреба за додатне специфичне услуге подршке нпр. образовање и рехабилитацију.

Спектар услуга које су потребне у локалној заједници за особе са инвалидитетом :

1. рана детекција и интерванција
2. јаслице и предшколско образовање
3. образовање за све узрасте
4. здравствена заштита
5. рехабилитација (у ширем смислу)
6. стручна обука
7. посредовање и приступ запошљавању
8. становање
9. саветовање (у ширем смислу)
10. слободно време спорт
11. приступачан превоз

Приступачност

Приступачност изграђеној околини, информацијама, комуникацијама и транспорту је недовољна. То је кључна област у стварању услова за једнако учешће особа са инвалидитетом у свим сферама живота. Иако је учињено нешто задњих година није довољно за самосталан живот ОСИ. Још увек није потпуно приступачна ниједна сновна и средња школа, као ни факултети. Дом здравља је делимично приступачан. Потребно је осигурати приступ особама са инвалидитетом њиховом животном окружењу, средствима јавног превоза, институцијама, услугама, системима комуникације и информацијама у складу са њиховим потребама.

Образовање

За децу са инвалидитетом предшколског узраста нису обезбеђене све неопходне претпоставке за предшколско организовано образовање у вртићу. Нема тачних података о броју ОСИ која су необразована или са ниским степеном образовања. У Пожаревцу постоје одељења деце са сметњама у развоју У ОШ Доситеј Обрадовић и ОШ Свети Сава . Министарство просвете РС кроз пројекат "Инклузивно образовање" настоји да у школски систем уведе правило да свака особа мора да буде уважавана, а да се различитости разумеју као богатство. Стога, неопходно је подићи свест учитеља, наставника и професора о деци ОСИ ради њиховог укључивања и обезбедити инклузију за све врсте ОСИ у образовање ради повећања броја деце са инвалидитетом у редовним школама. Све особе са инвалидитетом *потребно је да* буду укључене у редован образовни систем на свим нивоима. ОСИ морају имати доступно, квалитетно, инклузивно, бесплатно основно и средње образовање на равноправној основи са другим особама у заједници. Системске промене и стратешка опредељења Србије ка развоју инклузивног друштва довеле су до значајних промена у приступу остваривања потреба и права деце из осетљивих друштвених група. Акцент је стављен на сагледавање потреба сваког детета и проналажење начина и пружања подршке за обезбеђивање пуне укључености, односно остваривања права детета. Циљ инклузивног образовања је уклањање свих видова баријера и дискриминације које би се односиле на пол, националну припадност, верско и социо-економско порекло, сметње у развоју и инвалидитет, здравствено стање или било које друго лично својство појединца. Доношењем Закона о основама система образовања и васпитања у августу 2009. године, у Републици Србији су створени услови да се кроз системску и институционалну подршку омогући успешно укључивање и напредовање сваког детета у процесу образовања. У том смислу, једна од најважнијих активности , а на основу чл.89 овог Закона јесте доношење Правилника о дадтној образовној , здравственој и социјалној подршци детету и ученику.

Једном броју деце неопходна је додатна подршка, како би се отклониле препреке и обезбедило њихово укључивање и напредовање током образовног процеса. Деци се, услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу и других разлога, пружа додатна подршка у образовању, здравству или социјалној заштити.

Интерресорна комисија основана је 01.11.2010.године решењем од стране Начелника Градске управе . Делокруг рада Интерресорне комисије односи се на процену – целовит индивидуализован приступ, заснован на једнаким могућностима у сагледавању потребе детета и ученика са циљем да се пружањем одговарајуће подршке омогући друштвена укљученост кроз приступ правима, услугама и ресурсима. Интерресорна комисија доноси налаз и мишљење о додатној подршци која се обезбеђује из области здравствених, социјалних и образовних услуга.

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015. – 2020.

Интерресорна комисија врши процену потребе за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету и ученику. Додатна подршка обезбеђује се без дискриминације по било ком основу сваком детету из друштвено осетљивих група, коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу и других разлога потребна додатна подршка у образовању, здравству или социјалној заштити.

Деца са најтежим оштећењима (посебно са комбинованим физичким и менталним сметњама) ,која нису обухваћена школским системом, нажалост и даље остају код куће.

Запошљавање

Посебно осетљива група на тржишту рада су ОСИ.

	Укупно	Жене
Особе са инвалидитетом	68	27
ОСИ на територији Браничевског округа	114	52

Подаци са евиденције НСЗ, Филијала Пожаревац

Према евиденцији Националне службе за запошљавање, Филијала Пожаревац на територији Града Пожаревца број особа са инвалидитетом је 68, што чини 59,64% од укупног броја лица евидентираних у НСЗ Браничевског округа

Ресурси

Важни ресурси града Пожаревца и градске општине Костола:

Установе Социјалне заштите:

Центар за социјални рад

Центар за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју

Дом здравља Пожаревац

Болнички центар Пожаревац

Постојеће услуге за особе са инвалидитетом

1. Центар за социјални рад – туђа нега
2. Центар за дневни боравак деце и омладине ометне у развоју
3. Рад удружења ОСИ (организовање друштвеног живота, самопомоћ, сервис психосоцијалне подршке, и преводилачки сервис за српски знаковни језик)
4. Образовање лако ментално ометених, слабовидих , телесно инвалидних као и ученика са комбинованим сметњама у редовним основним школама
5. Дом за стара и пензионисана лица „Хомољски рај“ ул. Илије Гојковића бр 5. Пожаревац
6. Патронажна служба
7. Помоћ при набавци ортопедских помагала

Недостајуће услуге

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015. – 2020.

1. Специјални (прилагођен) превоз са ОСИ
2. Персонална асистенција
3. Дневни боравак за одрасле и старије ОСИ
4. Саветовалишта
5. Израда централне базе података
6. Програм оспособљавања и запошљавања ОСИ
7. Перипатолошке обуке
8. Прихватна станица
9. Програм становања уз подршку
10. Ресурс центар -Заступљеност свих профила дефектолога
11. Викенд боравак и краткотрајни смештај
12. Хранитељи специјализовани за децу ОСИ
13. Центар/програм ране интервенције
14. Програми подршке деци у редовној настави
15. Помоћ у кући за ОСИ
16. Лични пратилац детета

9. SWOT АНАЛИЗА ГРУПЕ ОСИ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
1. Мотиви ОСИ 2. Подршка локалне заједнице 3. Људски ресурси 4. Бројност циљне групе	1. Недостатак финансијских средстава 2. Сиромаштво ОСИ 3. Непознат прецизан број ОСИ 4. Слаба законска регулатива 5. Недостатак информација 6. Непостојање базе података 7. Неразвијена свест једног броја о властитим правима 8. Неповезаност сектора 9. Затварање у породице 10. Недовољно сервиса подршке 11. Неудукованост ОСИ
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
1. Укљученост корисника 2. Побољшање информисаности 3. Пројекти и конкурси за донације 4. Развој услуга за помоћ 5. Побољшање информисаности 6. Укључивање свих сектора друштва	1. Архитектонске баријере 2. Неактивност ОСИ 3. Недовољно развијена свест околине 4. Предрасуда околине 5. Сиромаштво у друштву 6. Неодрживост програма 7. Лоша законска решења

10. Праћење, извештавање и оцена реализације Акционог плана

Праћење је систематска активност прикупљања података и информација потребних за мерење успеха реализације планираних активности, програма, као и остварења постављених циљева. Планом су предвиђени квалитативни и квантитативни индикатори као јединице мере успеха активности и појединачних циљева. Извештај о праћењу реализације Акционог плана представља основ за анализу и оцену квалитета плана, реалности његових елемената и његову ревизију.

Партиципативни мониторинг Акционог плана који ће бити примењен током 2015.-2020. године, укључује носиоце активности, партнерске организације и институције. На основу кварталних и годишњег извештаја о мониторингу, Савет ће формирати оцену реализације Акционог плана са препорукама за даљи рад на унапређењу положаја особа са инвалидитетом у граду Пожаревцу. Улоге свих партнера су дефинисане као и у осталим фазама акционог планирања-Статутом града, Пословником о раду Савета, споразумима о сарадњи, као и добром праксом по којој се рад Савета препознаје у локалној заједници.

Годишњи извештај о реализацији Акционог плана, Савет за социјачну политику подноси Скупштини града Пожаревца.

**САВЕТ ЗА СОЦИЈЛАНУ ПОЛИТИКУ И РАДНА ГРУПА ЗА ИЗРАДУ ЛАП-А
АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ
2015. – 2020.**

I Питање положаја особа са инвалидитетом уградити у опште развојне планове уз изградњу институционалног оквира и операционализацију мултисекторске и мултиресорне сарадње на активностима планирања и праћења политика у овој области

ЦИЉ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ	ИНИКАТОРИ	РОК	ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА
1.0. Подстицање даљег укључивања особа са инвалидитетом у све друштвене токове, посебно на локалном нивоу.	1.1. Одржавање трибина, округлих столова са ОСИ 1.2. Оснивање Савета за ОСИ на локалном нивоу 1.3. Обезбеђена средства на локалном нивоу у циљу подстицања укључивања ОСИ	- Локална самоуправа - Установе социјалне и здравствене заштите - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ - НВО	Број одржаних едукација, округлих столова, трибина - Донет ЛАП за запошљавање - Формирана база података и План субвенционисања	2015-2020 Континуирано	- Буџет града - Буџет Републике Србије - Донатори
2.0. Оснаживање организација и удружења ОСИ у заступању њихових интереса и даљег развоја и праћења унапређења ОСИ	2.1. Одржавање едукација о правима и положају ОСИ 2.2. Укључење организације и удружења ОСИ у различите облике сарадње	- МИНРЗСП - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ - НВО	- Број едукација - Начин укључивања и постигнути резултати	2015.-2020.	Буџет РС Буџет ПО Пројекти/поклон и/донације
3.0. Формирање базе података ОСИ	3.1. Направљена јединствена база података о удружењима/организацијама и ОСИ на територији града ПО 3.2. Сагледавање	- организације ОСИ - НСЗ - ЛС - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ	- Постојање базе података по свим категоријама ОСИ - Извршена анализа сви	континуирано	Буџет ЛС НВО Донације ЕУ

**Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града
Пољаревца 2015. – 2020.**

	потреба ОСИ	-МИНРЗСП	потреба ОСИ		
II Развити ефикасну правну заштиту, уз развијене и спроведене планове превенције и спречавања дискриминације особа са инвалидитетом, као и планове сензибилизације друштва по питањима инвалидности;					
1.0.Праћење постојећих прописа ,остваривање права ОСИ и подизање нивоа приступачност и	1.1.Редовно праћење прописа којима се уређује положај ОСИ 1.2.Постигнут виши ниво приступачности (без баријера , звучна и светлосна сигнализација , невербална комуникација знаковним језиком)	- Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ - Удружења и организације ОСИ	-Извештаји и праћењу прописа којима се уређује положај ОСИ -Врсте и обим приступачних места на територији града ПО	континуирано	Буџет града Средства донатора Поклони
2.0.Стандардизација знаковног језика	2.1.Примењен пропис о употреби знаковног језикау кључним областима живота у локлавној заједници	- Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ - Преводачки сервис за знаковни језику ПО	-Извештај о праћењу примене знаковног језика	-септембар 2015. Године	- МИНРЗСП -Буџет града -средства донатора
3.0.Суфинансирање или други облици модела финансирања активности које за циљ имају поштовање права и подизање свести заједнице о правима ОСИ	3.1. Сагледане све могућности за начине финансирања предвиђених активности 3.2.Развијени програми едукације јавности о питањима инвалидности и њихово укључивање у теме од општег интереса	- Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ -Удружења и организације ОСИ	-Врста и обим финансирања предвиђених активности -Врстеикванитет и квалитет програма едукације јавности	Од 2015.године континуирано	Буџет града -средства донатора
4.0. Подржавање	4.1.Финансирање организација	- Тела Градске	- Обим обезбеђених	Континуирано	Буџет РС

**Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града
Пожаревца 2015. – 2020.**

2.0.Осигурање приступачност и социјалним, здравственим и другим сулугама без архитектонских, организационих, програмских и комуникационих баријера	2.1.Обезбеђен простор без баријере 2.2.Обезбеђени сервиси за ОСИ са флексибилним радним временом 2.3.Едуковани пружаоци услуга 2.4.Уведен СОС телефон у хитној помоћи, полицији, ватрогасној служби	Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ -Удружења и организације ОСИ	-број приступачних места -Број сервиса -Број едукованих пружаоца услуга -Позиви у СОС помоћи, активности специфичних сервиса	Континуирано	Буџет града Пожаревца - Средства донатора
3.0 Обезбеђење свеобхватне здравствене заштите ОСИ	3.1.Континуирана промоција здравља и превенција болести на свим нивоима 3.2.Рана дијагностика, лечење и адекватна рехабилитација ОСИ 3.3. рана подршка породици која има дете са ризиком за развојне тешкоће која почиње пре успостављања званичне мед. дијагнозе тј. од тренутка када се уочи постојање првих могућих знакова развојног одступања	-Локлана самоуправа - Здравствене институције у ПОжаревцу -Удржења и организације ОСИ	-Промоција здравља је трајна активност -Број потреба ОСИ за лечењем и рехабилитацијом -број интервенција	Континуирано	Буџет РС Буџет града
4.0 Обезбеђивање услова за спортско рекреативне	4.1. промоција и развој спорта ОСИ 4.2. унапређење окружења за	Локална самоуправа, удружења која се баве ОСИ,	-Промоција спорта је трајна активност -Број ОСИ којима је	2015-2020	- буџет града - средства донатора

**Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града
Пожаревца 2015. – 2020.**

активности ОСИ	активно бављење спортом младих и одраслих из осетљивих група	спортски клубови и савези	омогућено бављење спортом		
IV Развити политике мера и применити програме, нарочито у областима образовања, запошљавања, рада и становања, који особама са инвалидитетом пружају једнаке могућности и подстичу самосталност, лични развој и активан живот у свим областима;					
1.0.Имплементација Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању ОСИ у локалној заједници	1.1. Примењене савремене мере и активности професионалне рехабилитације	Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ -Удружења и организације ОСИ - НСЗ - Предузетници и /послодавци	Извештај о мерама и активностима Број укључених ОСИ	континуирано	Буџет РС Буџет града Пожаревца - Средства донатора
	1.2.Постигнут виши ниво знања о спровођењу политике запошљавања ОСИ	Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ -Удружења и организације ОСИ - НСЗ - Предузетници и /послодавци	Број едукација о креирању политике запошљавања	континуирано	Буџет РС Буџет града Пожаревца - Средства донатора
	1.3.Спроведене мере активне политике запошљавања ОСИ на територији града Пожаревца	Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ -Удружења и организације ОСИ - НСЗ - Предузетници	-Број упослених ОСИ кроз мере активне политике	континуирано	Буџет РС Буџет града Пожаревца - Средства донатора

**Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града
Пожаревца 2015. – 2020.**

		и /послодавци			
	1.4. Повећан број послодаваца који упошљавају ОСИ	Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ - Удружења и организације ОСИ - НСЗ - Предузетници и /послодавци	Број послодаваца који су упустили лица са инвалидитетом	континуирано	Буџет РС Буџет града Пожаревца - Средства донатора
	1.5. Испитивање могућности, капацитета и исплативости за оснивање предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ	Локална самоуправа, привредна друштва, удружења која се баве ОСИ, друга правна или физичка лица	- формирана база података о ОСИ која би била ангаживана у предузећу -	2015- 2020	буџет града - буџет Републике - средства донатора
	1.6. припрема и формирање радног центра	Локална самоуправа, удружења која се баве ОСИ, друга правна или физичка лица	формиран радни центар	2015- 2020	буџет града - буџет Републике - средства донатора
	1.7. испитивање могућности и капацитета за формирање Социјалног предузећа и организације	Локална самоуправа, удружења која се баве ОСИ, друга правна или физичка лица	- Скупштинска Одлука о оснивању предузећа	2015- 2020	буџет града - буџет Републике - средства донатора
2.0. Имплементација Закона	2.1. Реформисан рад и	Тела Градске управе	- Извештај о раду Комисије,	2016. -2019.	Буџет РС Буџет града

**Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града
Пољарева 2015. – 2020.**

<p>о основама система образовања и васпитања и развијање образовања на инклузивим принципима у локланој заједници</p>	<p>методологија локлане Комисије за процену потреба додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику 2.2. Спроведена информативна кампања о правима и потребама деце са инвалидитетом, родитеље, предшколске и школске установе Сагледане потребе за одговарајућим стручњацима који поседују специфична знања о алтернативним облицима комуникације и персоналној асистенцији 2.3. Лични пратилац детета 2.4. формирање ресурс центра за стручну подршку ОСИ, свих профила дефектолога</p>	<p>- Радни Тим за унапређење положаја ОСИ - Удружења и организације ОСИ - Предшколске и школске установе - Мини. Просвете - Центар за соц. рад</p>	<p>записници са састанака - Број одржаних кампања - Попис свих потреба и анализа - Број активних стручњака за алтернативне облике комуникације - број деце које користе услугу пратиоца -- број особа која користе услугу центра</p>		
<p>3.0. Развијена услуга каријерног вођења за ОСИ</p>	<p>3.1. Унапређен рад пружалаца услуга каријерног вођења и саветовања за подршку ОСИ 3.2. Већа доступност информацијама</p>	<p>Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ - Удружења и организације ОСИ</p>	<p>- Број активних пружалаца услуга - Обуке за доступност услуга</p>	<p>2016-2020.</p>	<p>Буџет РС Буџет ПО Донације</p>

Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015. – 2020.

	о могућности каријерног вођења на територији града ПО 3.3.Повећан број ОСИ упознатих са концептом каријерног вођења	- Канцеларија за младе Преводилачки сервис за знаковни језик ПО	каријерног вођења -Број ОСИ који користе услуге		
4.0.Подстицање родне равноправности и заштите права жена са инвалидитетом	4.1. Унапређење постојећих сервиса и развој нових сервиса подршке за жене а инвалидитетом 4.2.Постигнут ниво родне равноправности без дискриминације 4.3.Обезбежена материјална и друга средства организацијама која се баве заштитом жена са инвалидитетом	Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ -Удружења и организације ОСИ	-Број сервиса и удружена који се баве женама са инвалидитетом Број и врста услуга за жене са инвалидитетом и број укључених жена –набавка опреме ио других материјалних средстава	2015.-2020.	Донације
V Особима са инвалидитетом осигурати приступ изграђеном окружењу, приступачном превозу, информацијама, комуникацијама и услугама намењеним јавности, а кроз развој и спровођење плана уклањања баријера и изградње приступачних објеката и услуга;					
1.0.Спровођење Закона о планирању и изградњи	1.1.Поштовање стандарда приступачности 1.2.Едукације ЈГУ у смислу приступачности 1.3.Уклањање баријера 1.4.Постављени натписи на Брајевом писму и прописана светлосна, тактилна и звучна сигнализација за грађане	Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ -Удружења и организације ОСИ -Одељење за имовинско правне послове ГУ -Одељење за	-извештаји о поштовању стандарда - број уклањања баријера -број одржаних едукација Обим планираних и обезбеђених средстава за намене приступачних -извештаји о раду преводилачких сервиса за	2015.-2020.	Буџет РС Буџет града Донације

**Локални акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом града
Пожаревца 2015. – 2020.**

	оштећеног вида и слуха 1.5.обезбеђење услуга преводилачких сервиса за знаковни језик 5.6.Континуирано планирање и обезбеђење средстава за намене приступачности	урбанизам ГУ -Комисија за планирање града Пожаревца	знаковних језик		
2.0.Развијање техничких, технолошких формата у локалним телевизијским програмима ..и другим садржајима за неометано праћење свих ОСИ	2.1.Стварање приступачности у постојећим спортским објектима и клубовима 2.2.Постављање натписа на Брајевом писму и прописане звучне и светлосне сигнализације 2.3.Регистрован а СУ прилагођени могућностима ОСИ 2.4.Примењени технички и технолошки формати у ТВ програмима локланих медија	- Тела Градске управе - Радни Тим за унапређење положаја ОСИ - Преводилачки сервис за знаковни језику ПО	-Број приступачних објеката -Број промоција приступачности -Врста и број програма на локланим медијима -Број посатвљених натписа на Брајевом писму -Услуге преводилачких сервиса за знаковни језик	2015.-2020.	Буџет РС Буџет ПО Донације
VI Осигурати особама са инвалидитетом адекватан стандард живљења и социјалну сигурност					
Овај циљ ће се остварити реализацијом мера и активности садржаних у акционом плану унапређења особа са инвалидитетом града Пожаревца 2015.-2020. И представља крајњи циљ не само овог акционог плана , него и политике града у обалсти унапређења положаја и заштите особа са инвалидитетом у наредном периоду.					